

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Oddelek za anglistiko in amerikanistiko
Aškerčeva 2
1000 Ljubljana

izr. prof. dr. Marjeta VRBINC

Recenzija učbeniškega kompleta za angleščino kot prvega tujega jezika v 3. in 4. letniku gimnazijskega izobraževanja

ENGLISH FILE Upper-intermediate

Učbenik: Christina Latham-Koenig, Clive Oxenden 2014. *English File: Upper-intermediate*. Oxford: Oxford University Press.

Delovni zvezek: Christina Latham-Koenig, Clive Oxenden, Jane Hudson 2014. *New English File: Upper-intermediate*. Oxford: Oxford University Press.

Priročnik za učitelje: Christina Latham-Koenig, Clive Oxenden, Anna Lowy, Beatriz Martín García 2014. *English File: Upper-intermediate*. Oxford: Oxford University Press.

Ljubljana, julij 2014

0 SPLOŠNA OPOMBA

Učbeniški komplet *English File: Upper-intermediate*, ki je predmet te recenzije, je namenjen poučevanju angleščine kot prvega tujega jezika v 3. in 4. letniku gimnazijskega izobraževanja, torej je namenjen nadaljevanju in nadgradnji učenja tujega jezika v prvih dveh letnikih gimnazije. Nivo učbeniškega kompleta je ocenjen s stopnjo B2 (Neodvisni uporabnik (Višja raven)) po Skupnem evropskem referenčnem okviru za učenje, poučevanje in ocenjevanje (CEFR).

1 OPIS UČBENIKA

Učbeniški komplet *English File: Upper-intermediate*, je sestavljen iz naslednjega gradiva:

- učbenik (*Student's Book*) in DVD-ROM *iTutor*;
- delovni zvezek (*Workbook*);
- priročnik za učitelje (*Teacher's Book*) in CD-ROM s testi in ostalim gradivom za ocenjevanje.

Učbeniški komplet *English File: Upper-intermediate*, sledi sodobnim metodološkim konceptom poučevanja angleščine kot tujega jezika, saj so najpomembnejši poudarki učbeniškega kompleta namenjeni interakciji v razredu, komunikativnim aktivnostim, učenju besedišča, slovnice ter pragmatičnih jezikovnih elementov, hkrati pa omogoča dijakom razvijanje vseh jezikovnih spretnosti od bralnega in slušnega razumevanja do pisnega in ustnega sporočanja v obliki nalog, ki jih delajo v skupini ali samostojno.

Obravnavane teme so podobne kot v ostalih učbenikih, ki so na voljo na tržišču in so namenjene učenju angleščine na tej stopnji učenja. Sledijo sodobnim smernicam medkulturnega povezovanja, posamezne učne enote nudijo učencem vpogled v družbo in kulturo sveta, v katerem živimo, poudarek pa ni samo na angleško govorečih deželah, temveč na širši družbeni skupnosti.

2 OBLIKOVNA PODOBA UČBENIKA

Učbeniški komplet *English File: Upper-intermediate* je grafično dobro oblikovan, saj je večbarven in vsebuje poleg tekstovnega gradiva tudi veliko slikovnega gradiva (ilustracije, fotografije). Besedila in slikovno gradivo se med seboj ustrezno dopolnjujejo, naslovi učnih enot so grafično dobro oblikovani, navodila so kratka in jedrnata, vendar pa niso zapisana v odebeljenem tisku in posledično ne izstopajo od tipografije naloge. Na koncu vsake druge učne enote (začenši s prvo) je enota z naslovom *Colloquial English* (pet enot) in (začenši z drugo) enota z naslovom *Revise and Check* (pet enot), ki je namenjena preverjanju naučenega znanja v dveh predhodnih učnih enotah. Učbeniški komplet *English File: Upper-intermediate* ima na koncu učbenika še dodatek, v katerem je podrobneje razložena slovnica posamezne učne enote skupaj z dodatnimi nalogami (*Grammar Bank*), sledi dodatek z besediščem (*Vocabulary Bank*), s pomočjo katerega se dijaki učijo pomembnejšega besedišča, ga utrjujejo in ponavljajo, na koncu pa najdemo še glagole, ki jim sledi ena od

neosebni glagolski oblik in preglednico z nepravilnimi glagoli ter razlago simbolov fonetične transkripcije (*Sound Bank*).

Delovni zvezek je črno-bel, tekstovno gradivo je razdeljeno v dva stolpca, precej je slikovnega gradiva, ki dopolnjuje naloge. Naslovi so grafično dobro oblikovani in pred vsako nalogo je zapisano, katero področje (slovnica, besedišče, branje, pisanje, izgovarjava) naloge obravnavajo. Navodila so oblikovana jasno, vendar se tipografsko ne ločijo od naloge. Na koncu delovnega zvezka so vključena besedila, namenjena bralnemu razumevanju, in rešitve nalog (*Answer Key*).

Priročnik za učitelje je v črno-beli tehniki, določeni podatki in dodatni nasveti so natisnjeni z oranžno. Navodila za učitelje in predlagani metodološki prijemi so jasni, odgovori in rešitve so grafično opazni, saj so tiskani z barvno podlago ali obkroženi z okvirčkom.

3 ZGRADBA IN USTREZNOST UČBENIKA

3.1 Zgradba učbenika

Učbenik obsega 167 strani in je sestavljen iz kazala (dve strani), desetih enot (str. 4–103), nalog za komunikacijo (str. 104–112), nalog za pisno sporočanje (str. 113–121), besedil, namenjenih slušnemu razumevanju (str. 122–131), povzetka slovnice z nalogami (str. 132–151), dodatnih nalog, namenjenih utrjevanju besedišča (str. 152–164), seznama glagolov, ki jim sledijo neosebne glagolske oblike (str. 164), seznama nepravilnih glagolov (str. 165) ter razlage znakov mednarodne fonetične transkripcije (str. 166–167). Vsaka enota obsega dve podenoti (A in B; vsaka po štiri strani) z razlago določenih jezikovnih zakonitosti (slovnica, besedišče in izgovarjava). Na koncu vsake druge enote je podenota (*Colloquial English*, dve strani), ki temelji na učenju določenih jezikovnih veščin (npr. intervjuji, pogovor o otroških knjigah, pogovor o smeteh, igranju, oglaševanju) ali podenota za ponovitev celotnega modula (*Revise and Check*, dve strani). Znotraj posamezne učne enote so posamezni razdelki namenjeni slovnici (*Grammar*), besedišču (*Vocabulary*), govorjenju (*Speaking*), poslušanju (*Listening*), izgovarjavi (*Pronunciation*). Poudariti velja, da ti razdelki niso enako razporejeni v vsaki enoti.

Učbeniku je priložen DVD-ROM *iTutor* in *iChecker*. *iTutor* je namenjen samostojnemu delu in vsebuje slovnico, besedišče in izgovarjavo, besedila, namenjena bralnemu in slušnemu razumevanju, in videe, *iChecker* pa je namenjen preverjanju napredka.

3.2 Ustreznost učbenika

3.2.1 Tematski sklopi

Učbeniški komplet *English File: Upper-intermediate* ponuja pester izbor tematskih sklopov, ki ne odstopajo bistveno od tem, ki jih obravnavajo drugi sorodni učbeniki. Priljubljene teme, kot so bolezni in tegobe, potovanje z letali, okolje in vreme, glasba, želje in obžalovanja, igralci in igranje, varovanje pred različnimi oblikami kraje, resnice in laži, velemesta, so tema stalnica učbenikov zadnjih dvajset let.

Gradivo je sodobno in aktualno, izbrana tematika je dijakom v veliki meri poznana iz medijev, kljub vsemu pa je prikazana dovolj zanimivo, da dijake motivira za sodelovanje pri obravnavani temi in za samostojno delo in razmišljanje. Omeniti velja, da bi bilo glede na aktualnost moč pričakovati večjo zastopanost poglavij o naravnih katastrofah, gospodarstvu, globalizaciji in (svetovni ali evropski) politiki, kar bi lahko ocenili kot manjšo pomanjkljivost učbeniškega sklopa *English File: Upper-intermediate*.

3.2.2 Jezikovne spretnosti: bralno in slušno razumevanje ter pisno in ustno sporočanje

Vsaka enota v učbeniškem kompletu *English File: Upper-intermediate* je sestavljena tako, da omogoča dijakom razvoj vseh štirih jezikovnih spretnosti: bralnega in slušnega razumevanja ter pisnega in ustnega sporočanja.

Besedila, namenjena bralnemu razumevanju, se med seboj razlikujejo (daljša besedila, besedila v obliki članka, besedila v obliki krajših ali srednje dolgih odstavkov) in obenem tudi spodbujajo učence k aktivnemu sodelovanju, kajti sama zasnova besedila pogosto zahteva določeno aktivnost (npr. dopolnjevanje manjkajočih delov z besedami ali povedmi, ugibanje pomena označenih besed, povezovanje označenih besed z razlago pomena, dopolnjevanje naslovov k posameznim odstavkom). Obenem so besedila opremljena s številnimi raznolikimi nalogami (npr. klasična oblika vprašanj, vstavljanje že danih besed ali povedi, različne naloge z označenim besediščem, pravilne oz. napačne trditve), ki pomagajo pri razumevanju besedila in učenju besedišča. Besedila so skrbno izbrana in ustrezno prilagojena stopnji znanja ciljnega uporabnika učbenika. Pestrost izbranih besedil omogoča dijakom vpogled v besedilno raznovrstnost, kar omogoča lažje razumevanje in usvajanje besedišča od posameznih besed do besednih zvez in s tem povezano zvrstnostjo. Besedila so večinoma daljša, kar je ustrezno za stopnjo poučevanja, ki ji je učbeniški komplet namenjen.

Podobno je zasnovano slušno razumevanje, ki je pogosto, vendar ne nujno, podano v obliki dialogov in opremljeno z različnimi nalogami, s pomočjo katerih lahko dijak preveri pravilnost razumevanja poslušanega besedila.

Učbeniški komplet *English File: Upper-intermediate* ponuja raznovrstne ustaljene oblike pisnega sporočanja, in sicer različne vodene naloge, ki uvedejo določeno veččino (npr. pisanje neformalnega e-sporočila, pisanje zgodbe, pisanje časopisnega članka, opisovanje fotografije, izražanje mnenja, pisanje poročila). Poudariti velja, da ima učbeniški komplet *English File: Upper-intermediate* poseben razdelek, namenjen pisanju (*Writing*).

Poleg pisnega sporočanja se dijaki naučijo tudi veččin ustnega sporočanja, saj je vse besedišče predstavljeno v sobesedilu, kar omogoča takojšnjo aktivno rabo novo usvojenega besedišča v številnih različnih situacijah, s katerimi se srečujemo v vsakodnevnem življenju. Ustno sporočanje temelji na aktivnostih v dvojicah in delu v skupinah, zato imajo dijaki možnost, da prek pogovorov in diskusij razvijejo tako sposobnost oblikovanja lastnega mnenja in prepoznavanja ter sprejemanja drugačnosti kot tudi sposobnost odzivanja v različnih družbenih situacijah.

Slikovni material je integriran v zgradbo učnih enot, tako da dopolnjuje tekstovno gradivo in služi kot dodatno izhodišče za različne učne aktivnosti z uravnoteženim vključevanjem vseh štirih veščin v vsaki enoti.

3.2.3 Besedišče

Učbeniški komplet *English File: Upper-intermediate* namenja precej pozornosti usvajanju besedišča. Poudariti velja, da ima učbenik na koncu poseben razdelek (*Vocabulary Bank*), namenjen širjenju in utrjevanju besedišča. Zanimiva je tudi skupna obravnava besedišča ter izgovarjave, besedišča in poslušanja, besedišča in bralnega razumevanja, besedišča in ustnega sporočanja, kar kaže na zavedanje avtorjev učbeniškega kompleta *English File: Upper-intermediate*, da je uporabnikom treba besedišče prikazati v povezavi z ostalimi jezikovnimi veščinami. Obravnavano besedišče je pestro, velik poudarek je na zloženkah, sestavljenih glagolih, problematičnih pridevnikih in prislovih, besedah oz. besednih zvezah, ki se uporabljajo v pogovornem jeziku ali v slengu, pomensko sorodnih glagolih in besedotvornih procesih. Naloge, ki uporabnikom pomagajo pri usvajanju in pravilni rabi besedišča, so raznolike, s čimer je zagotovljena tudi potrebna pestrost.

3.2.4 Jezikovne vsebine

V učbeniškem kompletu *English File: Upper-intermediate* so obravnavana naslednja slovnična poglavja:

- glagolnik in nedoločnik,
- tvorba vprašalnic,
- pomožni glagoli,
- dovršni sedanjik (simple in continuous),
- razlika med *used to*, *be used to* in *get used to*,
- dovršni prihodnjik (simple in continuous),
- pogojni odvisniki,
- časovni odvisniki,
- naklonski glagoli *must*, *might/may*, *should*, *can't*, *couldn't* za izražanje preteklosti,
- glagoli, ki izražajo čutila,
- trpnik,
- stavki za izražanje nasprotij in namena,
- neštevni in množinski samostalniki,
- količinski zaimki,
- členi.

Učbeniški komplet *English File: Upper-intermediate* sistematično in postopoma obravnava slovnične zakonitosti angleškega jezika. Obravnavana so vsa slovnična področja, ki so zahtevana na tej stopnji učenje angleščine kot tujega jezika. Na koncu učbenika je dodatek s slovnico (*Grammar Bank*), kjer so slovnične zakonitosti podane jedrnato in sistematično in so ponazorjene z zgledi. Teoretični razlagi sledijo (dodatne) vaje s področja angleške slovnice, s pomočjo katerih lahko dijaki usvojijo zelo solidno znanje s tega področja.

4 DELOVNI ZVEZEK

Delovni zvezek je sestavljen na podoben način kot učbenik, in sicer vsebuje vsaka učna enota dve podenoti (po tri strani), vsaka druga (začnši s prvo enoto) pa še dodatno podenoto (*Colloquial English*, ena stran). Dodatna podenota obsega naloge, povezane z besediščem, in besedilo, na katerega je vezana naloga različnega tipa. Ta podenota je namenjena poslušanju avtentičnega pogovornega jezika, govornega različno hitro in z različnimi naglasi, ter seznanjanju s pogostimi zvezami in frazami, ki se uporabljajo v pogovornem jeziku. Na koncu delovnega zvezka najdemo besedila, namenjena slušnemu razumevanju, ter rešitve nalog, ki so namenjene samostojnemu delu dijakov, saj lahko s pomočjo dodanih rešitev sami preverjajo pravilnost narejenih nalog.

5 PRIROČNIK ZA UČITELJE

Priročnik za učitelje je sistematičen. Vsaka enota se začne s povzetkom učne enote, sledijo navodila in predlogi za dejavnosti pri pouku. Priročnik z nasveti pomaga učitelju pri izpeljavi učne enote in mu nudi dodatno pomoč (*Extra support*) in dodatne nasvete za delo (*Extra challenge* in *Extra idea*). Dodatne dejavnosti so označene z oranžno barvo, tako da lahko učitelj že na prvi pogled vidi, kaj je osnovno gradivo in kaj dodatno. Na koncu priročnika za učitelje najdemo še material, ki je namenjen fotokopiranju. Najprej so vključene rešitve slovničnih nalog (*Grammar activity answers*), nato sledijo dodatne slovnične naloge (*Grammar* in *Mini grammar*), nato pa navodila za dejavnosti, ki spodbujajo učenje komunikacije (*Communicative activity instructions*), in s tem povezane dodatne naloge (*Communicative*), poseben razdelek je namenjen navodilom za dejavnosti, ki spodbujajo usvajanje besedišča (*Vocabulary activity instructions*), in s tem povezane naloge (*Vocabulary*), čisto na koncu pa sledijo še navodila, povezana s pesmimi (*Song activity instructions*), in s tem povezano dodatno gradivo (*Songs*).

Priročniku je priložen CD s testi za vsako enoto, testi, s pomočjo katerih učitelj preverja napredek dijakov, ter končnim testom. Poleg tega vsebuje CD tudi avdio material za vse teste slušnega razumevanja. Ves navedeni material lahko učitelj ustrezno priredi in uporabi v praksi.

5. SKLEPNA MISEL

Učbeniški komplet *English File: Upper-intermediate* pomeni sistematično nadaljevanje pridobivanja jezikovnega in zunajjezikovnega znanja. Pri poučevanju tujega jezika je pomembno, da dijake naučimo razumeti besedilo, napisano v tujem jeziku, pozornost pa moramo nameniti tudi slušnemu razumevanju besedila v tujem jeziku, sposobnosti pisnega sporočanja in ustni komunikaciji. Vse štiri veščine morajo biti vključene v učbenik tako, da tvorijo celoto, ne pa posameznih, med seboj nepovezanih poglavij. Tako, na primer, slovnice ne smemo predstaviti samo kot določene strukture v jeziku, ampak kot strukturo, s pomočjo katere v določenem sobesedilu izrazimo časovna in prostorska razmerja, naklonskost itd. Prav tako besedišča ne smemo vključevati kot seznam besed, ampak v sobesedilu, v katerem se določena beseda ali besedna zveza uporablja. Najti moramo tudi povezavo med slovnico, besediščem in končnim ciljem učenja tujega jezika – komunikacijo. Vse to mora biti na vseh stopnjah poučevanja tujega jezika uravnoteženo in smiselno vključeno v učbenik. Učbeniški komplet *English File: Upper-intermediate* prav gotovo ustreza zgoraj omenjenim jezikovnim in jezikoslovnim kriterijem, zato je primeren za pouk angleščine kot prvega tujega jezika v 3. in 4. letniku gimnazijskega izobraževanja v Sloveniji.

izr. prof. dr. Marjeta Vrbinc